

ÖTLÁBÚ BÉKÁKAT EREDMÉNYEZHET AZ UV-B SUGÁRZÁS

Kételtűek és fényvédő szemüveg

A Dél-Alföldön is hiába keresik a mocsári békát a kutatók

Jóformán eltűnt a mocsári béka az utóbbi években a dél-alföldi Tisza-hullámtérből. A tavasszal kékre színeződő béka állománynak csökkenése az UV-B sugárzással is összefüggésbe hozható. A nálunk szintén honos barna varangynál és a gyepi békánál ugyancsak kimutatták a sugarak károsító hatását.

Az ember fényvédő napszemüveget hord, hogy az UV-B sugarak látáskárosító hatását kivédje, de erre a békáknak nincs lehetőségük. Esetükben retinakárosodást okozhat a sugárzás, és még ez a legkevesebb. Finnországi mérések alapján kimutatták, hogy a nálunk is honos, a Tisza-hullámtérből utóbb szinte telje-

sen eltűnt mocsári béka petéiből sokkal kevesebb ebihal, azaz lárvá kel ki megnövekedett UV-B sugárzás esetén, mint egyébként – mondja Puky Miklós, az MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet tudományos munkatársa. De előfordulhat, hogy például öt-lábú béka alakul a lárvából, s így tovább. A barna varangy esetében az ebihalak túlélési arányát csökkenti az UV-B, a gyepi békák lárváinak fejlődését pedig lelassítják a sugarak. E hatások, ha a vizet UV-B-szűrő felülettel leárnyékolják, nem érvényesültek. Hasonló méréseket az amerikai kontinensen is végeztek, és ott is kimutatták az UV-B sugárzás állománycsökkentő eredményét a különböző békafajok esetében. Elsősorban azok között, melyek átlátszó,

tiszta vízben szaporodnak, tehát ahová lehatol a káros sugárzás. Azt is kimutatták, hogy az UV-B hatására rosszabbul reagálnak a békák a ragadozók jelenlétére, mint egyébként, s így könnyebben zsákmány válik belőlük.

A szintén a kételtűek közé tartozó gótek állományát viszont úgy tűnik, nem érinti a káros sugárzás – utóbbiak ugyanis petéiket a vízben lévő növények leveleibe mintegy „becsomagolják”, így azokat nem éri közvetlen napfény. Hogy a békák, gótek táplálék-bázisára, a különféle, érzékeny kültakarójú, vízi élőlényekre miképp hat a káros sugárzás, nem vizsgálták – ugyanakkor teljesen valószínűtlen, hogy ne érintené őket hátrányosan a fokozódó UV-B jelenléte.

F. CS.

Michelangelo hamisítványa a Laokoón-csoport?

Reneszánszkori hamisítványa-nak tartja a Laokoón-csoportot egy amerikai kutató, mert Michelangelo keze nyomát véli felismerni az ókori szobrászat remekművén – adta hírül a The New York Times című amerikai lap.

Lynn Catterson a Columbia Egyetemen terjesztette elő elméletét, amely izgalmat és még nagyobb bosszúságot váltott ki, hiszen az 1506-ban Róma mellett a föld mélyéből előkerült háromalakos szoborcsoport jelentősen befolyásolta napjaink felfogását az ókori görögökről. A Vatikáni Múzeumban található szoborcsoport Laokoón trójai főpapnak és két fiának tragikus halálát ábrázolja, akikre Pallasz Athéné vagy Poszeidón tengeri kígyót küldött, mivel a főpap ellenezte, hogy a görögök falovát a trójaiak bevigyék a város falai közé.

A kutató úgy véli, hogy a hírnévre és gazdagságra törekvő Michelangelónak megvolt az indítéka és az eszköze is a szobor elkészítésére. Egyebek között egy 1501-es tollrajztanulmányára hivatkozik, amelyen a férfi torzó hátulról Laokoón alakjára hasonlít. mint mondta: a Laokoón-csoport Michelangelo munkája, és ez magyarázza, hogy a szobor akkor is lenyűgözte s ma is lenyűgözi az embereket. Lynn Catterson szerint a fiatal Michelangelo maga látta, hogy a Medici-család milyen sokat hajlandó fizetni ókori görög vagy római alkotásokért. A napi három óra alvással is megelégedő művész párhuzamosan készítette a Laokoón-csoportot a Pietával, amelyet 1458-ban vállalt el s 1500 júliusában fejezett be.

Richard Brilliant, a klasszikus ókor szakértője és a lapban megszólaló más művészettörténészek többsége szerint Lynn Catterson több szempontból is téved, és Mi-

chelangelo tollrajza nem hasonlít Laokoón alakjára. Leo Steiner, egy másik Michelangelo-kutató szerint egy ilyen munkát nem lehetett volna titokban tartani, ahhoz a művésznek túl sok ellensége volt. William E. Wallace professzor, több Michelangelóról szóló könyv szerzője viszont nem akarja elhamarkodni az ítéletalkotást. Túl sima volt minden a szoborcsoport felfedezése körül, amely meglepően jó állapotban került elő 1500 év eltelte után is, amikor egy paraszt megtalálta nagyjából ott, ahol az idősebb Pliniusz ókori krónikás szerint lennie kellett. II. Gyula pápa a szobor megtalálásának hírére építeszt, Giuliano da Sangallót küldte a helyszínre, aki magával vitte kollégáját, Michelangelo Buonarrotit. A szobrot a rhodoszi Athanadórosz, Agészandrosz és Polüdorosz páratlan remekművével azonosították, amelyet Pliniusz írt le az első évszázadban.

Az egészséges élet forrása

Egyre nagyobb hangsúlyt kap mindennapjainkban az egészséges életmód. Rendszeres mozgás, stresszmentes élet, természetes alapanyagokból készült ételek – esetleg speciális diéták, ki-ki maga döntheti el, milyen irányzatot szeretne követni – mind egy-egy mozaikdarabka annak érdekében, hogy egészségünket minél tovább megőrizhessük. A vasárnap este 7 órakor a Telin Televízióban je-

lentkező Negyedik Dimenzió magazin szakértő vendégei több lehetséges alternatívát is bemutatnak: a jóga élettani hatása mellett megismerkedhetünk néhány különleges gyógyhatású termékkel is, amelyek között a speciális talpbetétek éppúgy megtalálhatók, mint a bőrbetegségek kezelésére szolgáló arcmaszk, végül, de nem utolsósorban a vegetáriánus étrend előnyeiről is szó esik.

NAPI SZOLGÁLTATÓ, KULTURÁLIS PROGRAMAJÁNLÓ

GABRIEL TAXI 555-555

Beépített szépség 2., ma és holnap: 10, 12.30, 15, 17.30, 20 óra és ma 22.30 órakor is.

Édes vízi élet, ma és holnap: 13, 17.30, 19.45 óra és ma 22 órakor is.

Harminchat, ma és holnap: 14.45, 18, 20.15 óra és ma 22.30 órakor is.

Elektra, ma és holnap: 14.30, 16.15 óra.

A tolmács, ma és holnap: 12.15, 17.15, 19.45 óra és ma 22.15 órakor is.

Fehér zai, ma és holnap: 13, 17.15, 19.30 óra és ma 21.45 órakor is.

Constantine, a démonvadász, ma és holnap: 10.45, 13.15, 15.30, 17.45, 20 óra és ma 22.15 órakor is.

A kör 2., ma és holnap: 11, 13.15, 15.30, 17.45, 20 óra és ma 22.15 órakor is.

Robotok, ma és holnap: 10.15, 12.15, 14.15, 16.15 óra.

A zűrűraj, ma és holnap: 15.15 óra.

Csak lazán, ma és holnap: 20.15 óra.

A randiguru, ma és holnap: 11.15, 13.30, 15.45, 18, 20.15 óra és ma 22.30 órakor is.

Vejedre ütök, ma és holnap: 18 óra és ma 22.30 órakor is.

Le a fejéll, ma és holnap: 15.15 óra.

Lemony Snicket – A balszerencse áradása, ma és holnap: 10.15, 12.30 óra.

Micimackó és a Zeleánt, ma és holnap: 10, 11.30 óra.

Cápamese, ma és holnap: 10.30 óra.

Garfield, ma és holnap: 11 óra.

VÁSÁRHELY MOZAIK MOZI

Ma és holnap 17.45 óra: Hosszú jegesség. Színes francia film; ma és holnap 20 óra: Penge – Szentháromság. Színes amerikai film.

MAKÓ

Ma és holnap 17 óra: Vejedre ütök. Színes, m. b. amerikai film;

ma és holnap 19 óra: Bűjöska. Színes amerikai film.

MINDSZENT

Ma 18 óra: Amerikai taxi. Színes, m. b. amerikai film.

RUZSA

Holnap 18 óra: A nemzet aranya. Színes amerikai film.

SZEGVÁR

Holnap 19 óra: Amerikai taxi. Színes, m. b. amerikai film.

ÜLÉS

Holnap 18 óra: Cápamese. Színes, m. b. amerikai film.

EGYETEMI TAVASZ

A fűvészkertben (Lövéde u. 42.) Szabadtéri kiállítás – Az ember és a fa – a fa és az ember.

Megtekinthető: nyitvatartási időben április 24-éig.

A Millenniumi Klubban (Dugonics tér 12.) Szabó Attila (Macil): Kód című kiállítása. A tárlat április 26-áig tekinthető meg.

Az SZTE Sportközpontban (Hattyas sor 10.) ma 9 órakor: Nyílt egyetemi streetballbajnokság.

Az SZTE aulájában (Dugonics tér 13.) ma 17 órakor: Muzsikáló egészségügyiek XIV. országos találkozója. Zárókoncert.

A Millenniumi Kávéházban (Dugonics tér 12.) ma 20 órakor: A Keep Smiling Jazzvokál hangversenye.

A JATE-klubban (Toldi u. 2.) ma 22 órakor: Mi-csoda buli DJ Almával.

Az SZTE Tanulmányi és Információs Központban (Ady tér 10.) holnap 19 órakor: a zeneművészeti főiskolai kar fúvószekarának koncertje.

KÖZÉLET SZEGED

A Százszorszép Gyermekházban (Kálvin tér 6.) ma 9 órakor: családi szombat a gyermekházban és a gyermekház udvarán.

A Katolikus Házban (Dugonics tér 12.) ma 9.30 órakor: A Sík Sándor

Piarista Egyetemi Szakkollégium 10. jubileumi Oktogon-napi kulturális rendezvénysorozata – Kollégiumi asztalitenisz- és csocsóbajnokság, ma 12 órakor: Ebéd – gulyásleves-főzés a kertben; ma 14 órakor: Vági László filmrendező: Élő színház; ma 18 órakor: a kollégium élete képekben II.; ma 20 órakor: Zenés kávéházi est. Muzsikál: Vándor együttes.

A Móra Ferenc Múzeum Kincskereső-kuckó gyerekfoglalkoztatásban (Roosevelt tér 1-3.) ma 10 órakor: Süss fel nap, Szent György-nap... Néprajzi foglalkozás dr. Szűcsné Kopasz Kinga vezetésével.

A TEMI Dél-alföldi Bibliotéka Könyvtár Pinceklubjában (Kálvária sgt. 14.) ma 16 órakor: Meditáció – Visszatérés a forráshoz. Előadás és tanfolyam.

Az újszegedi liget közepén (jó idő esetén) holnap 9 órától 10 óráig és 15 órától 16 óráig: Dynamic-jóga kezdőknek és haladóknak.

A Közéleti Kávéház rendezvénye a Royal Szállóban (Kölcsey u. 1-3.) holnap 15 órakor: Nemzeti összefogás? Vendégek: Szűrös Mátyás, volt köztársasági elnök, Virág Ferenc professzor, a Tudománypolitikai Intézet igazgatója, Béla Antal, a korábbi kisgazda vezér pártigazgatója. Házigazda: Bene Gábor.

KONCERT és BULI SZEGED

Az Old Timer Music Clubban (Dugonics u. – Brüsszeli krt. sarok) ma 21 órakor: Indigo-koncert a 80-as évek magyar rockzenéjével, utána rockdance-party.

A Bluesum Étterem és Pubban (Zárda u. 7.) ma 21 órakor: Clippers együttes (fergeteges Rock & Roll és Rockabilly-est, igazi 50-es évekbeli hangulat).

A Miu Miu Étterem és Varietében (Londoni krt. 3.) ma 23 órakor: Smokebread pres: Ladies Night.

A sportsarnokban holnap 20 órakor: NOX-koncert.

● SZEMKÖZT

25 milliárd hiányzik a felsőoktatásból

Minden héten szerdán este látható a szegedi Városi Televízió és a Délmagyarország közös tévéműsora, a Szemközt. Az e heti adásban Szabó Gábort, a Szegedi Tudományegyetem rektorát faggatta Vass Imre szerkesztő-riporter és Szabó C. Szilárd újságíró az egyetemi átalakításokról, fejlesztésekről.

MUNKATÁRSUNKTÓL

– Több mint egymillió forintba kerül a Szegedi Tudományegyetem (SZTE) tavaly decem-berben átadott Ady téri Tanulmányi és Információs Központjának (TIK) működtetése naponta – válaszolta Szabó Gábor arra a kérdésre, hogy mennyire terhel meg az egyetem költségvetését a TIK üzemeltetése. A rektor elmondta, hogy az Oktatási Minisztérium idei költségvetésében nem találtak olyan forrást, amit az intézmény működési finanszírozására különítettek volna el. Ez ügyben – hangsúlyozta a rektor – folyamatosan tárgyalnak a minisztérium képviselőivel. Egyetemi oldalról úgy próbálnak bevetelhez jutni a TIK-ből, hogy bérbe adják az épületet különböző rendezvényekre.

A bérelemeléssel kapcsolatban a rektor azt hangsúlyozta, hogy a rektori konferencia állásfoglalását tartják mérvadónak. Eszerint óriási szükség lenne a felsőoktatási rendszer konszolidációjára, amiből jelenleg 23-25 milliárd forint hiányzik. Szabó Gábor számítása szerint ebből a pénzből 1,5-2 milliárd forint ille-
meleg a Szegedi Tudomány-

egyetemet. A rektor úgy véli: ahhoz, hogy az egyetemek versenyképesek maradjanak, megfelelő ütemezéssel vissza kell kerülnie a pénznek a felsőoktatásba. A tanárképzéssel kapcsolatos kérdésre – amely szerint elképzelhető, hogy a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar kiválik az SZTE-ből – úgy válaszolt: meg kell várni, mi a kormányzati koncepció a pedagógusképzésben. A rektor egyébként úgy érzi, hogy a felsőoktatási törvénynek ez az egyik gyenge pontja. Hangsúlyozta: a pedagógusképzés tartalmáról és struktúrájáról a szakmai, tudományos szervezeteknek kell döntenie. Megjegyezte: az egyetem testületei tárgyalnak a kérdéssről.

Az ingatlanfejlesztések kapcsán arról szölt, hogy hamarosan leteszik az SZTE Biológia Tudományok Házának alapkövét, ami mellett inkubátorházat alakít ki a Solvo. A rektor elmondta még, úgy nem lehet gazdálkodni, hogy hektikusan érkezik a központból az egyetemre a finanszírozási összeg. „Ezt tűzoltásnak, és nem gazdálkodásnak nevezném, pedig mi nem tűzoltónak szegőd-tünk.”